

.....

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2018

Rozšírené hodnotenie kvality a starostlivosti

SÚHRNNÉ HODNOTENIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V roku 2018 prebiehali práce na príprave dokumentu **Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030** (Envirostratégia 2030). Prijatý bol vládou SR vo februári 2019 a nahradil dovtedy platný dokument Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky z roku 1993. Vývoj **emisii znečisťujúcich látok** z dlhodobého hľadiska zaznamenal klesajúci trend. Pokles v posledných rokoch je však veľmi nevýrazný, resp. u niektorých znečisťujúcich látok bol zaznamenaný aj medziročný mierny nárast. SR neprekračuje emisné stropy (stanovené limitné hodnoty do roku 2020) pre žiadnu zo sledovaných látok (oxidy dusíka – NO_x, oxidy sily – SO_x, amoniak NH₃, prchavé organické látky okrem metánu – NMVOC). Od roku 2020 vstúpa do platnosti nové prísnejšie emisné stropy a ku sledovaným látkam pribudnú aj PM_{2,5} (drobné častice alebo kvapôčky s aerodynamickým priemerom menším ako 2,5 μm).

SR plní záväzky vyplývajúce z Dohovoru EHK OSN o dialkovej znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcom hranicami štátov a jeho protokolov.

Napriek poklesom celkového množstva emisii znečisťujúcich látok do ovzdušia zostáva **kvalita ovzdušia** jedným z najzávažnejších problémov v životnom prostredí a Envirostratégia 2030 ju definuje ako **jeden z troch najväčších súčasných problémov** na Slovensku. Zatiaľ sa nedarí SR plniť všetky stanovené limitné hodnoty, problémom zostáva hlavne znečistenie ovzdušia oxidom dusičitým – NO₂, drobnými časticami alebo kvapôčkami s aerodynamickým priemerom menším ako 10 μm – PM₁₀ a benzo(a)pyrénom – BaP. Taktiež problémom zostáva prízemný ozón, kde sú trvalo prekračované stanovené cieľové hodnoty.

Podľa najnovších údajov publikovaných Európskou environmentálnou agentúrou (EEA) znečistenie ovzdušia spôsobilo v roku 2014 na Slovensku 5 416 predčasných úmrtí. V roku 2015 sa ich počet zvýšil na 5 421.

Z hľadiska **kvantity, ale aj kvality sú vodné zdroje** Slovenska rozložené nerovnomerne. Dôvodom sú jednak prirodzené podmienky, ale aj stále významnejšie zrážkové pomery, výrazne ovplyvňované predlžujúcimi sa obdobiami sucha striedajúcimi sa s krátkodobými, ale intenzívnymi zrážkami. Napriek tomu má Slovensko dostatok vodných zdrojov s perspektívou zabezpečenia potrieb vody aj do budúcnosti. Avšak sú niektoré lokálne oblasti s problémom zabezpečiť dostatok kvalitnej pitnej vody pre obyvateľov.

Zatiaľ sa **nedarí** dosiahnuť **dobrý stav a potenciál** na všetkých **vodných útvaroch**. Aj keď objem a znečistenie vypúšťaných odpadových vôd zaznamenali v dlhodobom časovom horizonte pokles, jedným z najvýznamnejších opatrení, ktoré je potrebné realizovať, je zvýšenie odvádzania a čistenia odpadových vôd v mestách a obciach.

Dlhodobo pretrvávajúca **vysoká kvalita pitnej vody** dodávanej pre spotrebu obyvateľov verejnými vodovodmi.

SR má dostatok kvalitnej **poľnohospodárskej pôdy** pre zabezpečovanie nárokov obyvateľov súvisiacich s produkciou potravín napriek pokračujúcemu miernemu úbytku jej rozlohy. **Znečistenie** poľnohospodárskych pôd kontaminantmi sa ukazuje ako nevýznamné a pôda vykazuje vyhovujúcu kvalitu. Problémom je však rastúce **okysľovanie** pôd. Spolu s vodnou **eróziou a zhutňovaním** pôd negatívne ovplyvňuje produktivitu pôdy. Problémom súvisiacim s poľnohospodárskou produkciou zostáva používanie hnojív a prípravkov na ochranu rastlín. Približne tretina územia Slovenska je vyčlenená ako územie ohrozené dusičnanmi. Cestou k zníženiu uvedených negatívnych dopadov je podpora rastu **ekologickej poľnohospodárskej výroby**.

Stav **druhov a biotopov európskeho významu** vykazuje najmä z hľadiska ich lepšieho poznania postupné zlepšenie. Avšak dosiahnutie cieľa do roku 2020 ohľadne jeho výrazného a merateľného zlepšenia je stále vzdialené. V priaznivom stave sa v roku 2018 nachádzala približne štvrtina druhov a tretina biotopov európskeho významu. **Ochrana druhov a biotopov hlavne v lesných, lúčnych a mokradových ekosystémov** predstavuje **druhý z troch najväčších súčasných environmentálnych problémov** na Slovensku.

Takmer štvrtina územia Slovenska patrí do národnej **sústavy chránených území** z hľadiska ochrany prírody. Problémom však zostáva ich dôsledná ochrana a cieľná starostlivosť v súlade s medzinárodnými požiadavkami. Sústava NATURA 2000 zaberá približne tretinu územia Slovenska, pričom existuje prekryv medzi týmito dvoma typmi chránených území.

Emisie skleníkových plynov v dlhodobom časovom horizonte poklesli, z krátkodobejšieho hľadiska je už tento trend pomerne stabilný. Očakáva sa, že redukčné ciele stanovené do roku 2020 budú splnené. SR podporila myšlienku **klimatickej neutrality**, zároveň do roku 2030 si SR stanovila ambiciózne redukčné ciele, ktorých splnenie si vyžaduje prijatie ďalších konkrétnych opatrení.

V roku 2018 pokračovali **negatívne prejavy zmeny klímy**, rok bol mimoriadne až extrémne teplý. Na mnohých staniách boli prekročené dlhodobé teplotné rekordy. Zrážkovo bol podnormálny, čo sa prejavilo výrazným pôdnym suchom hlavne v jarnom období. Vo viacerých okresoch Slovenska bola odhadnutá približne tretinová strata výnosov v spojitosti so suchom.

Posilnenie ekonomického rastu a súčasne zabezpečenie, aby prírodné bohatstvo naďalej poskytovalo zdroje a environmentálne služby, na ktorých závisí ľudský blahobyt, sú chápané ako **zelený rast**. Ten v sebe spája ekonomický a environmentálny kontext.

Prepojenie medzi efektívnosťou využívania prírodných zdrojov, výrobou a spotrebou je vyjadrené hodnotením environmentálnej a zdrojovej produktivity. Cieľom je dosiahnutie tzv. rozvojového kriviek, keď tempo rastu indikátora záťaž životného prostredia je nižšie ako miera hospodárskeho rastu a zabezpečenie čo najväčšieho ekonomického výstupu pri čo najmenšom negatívnom pôsobení na životné prostredie.

Produktivita uhlíka charakterizuje vzájomnú závislosť uhlíkového a klimatického cyklu prepojenú na environmentálnu a ekonomickú efektívnosť ako výsledok politik podporujúcich nízkouhlíkové a čistejšie technológie pri využívaní energetických zdrojov. Vzhľadom na trend v emisiách skleníkových plynov a vo vývoji hrubého domáceho produktu sa zatiaľ darí udržať rozčlenenie kriviek vývoja (tzv. absolútny decoupling), čo predstavuje pozitívny trend.

Energetická produktivita v dlhodobom časovom horizonte narastá, avšak stále pretrvávajú vysoká energetická náročnosť hospodárstva a je vysoko nad priemerom krajín EÚ. Medziročne bol zaznamenaný pokles podielu obnoviteľných zdrojov energie a vzhľadom na jeho trend nie je zaručené splnenie záväzného cieľa pre podiel energie z obnoviteľných zdrojov. **Materiálová produktivita** narastá, avšak stále zostáva pod priemernou produktivitou EÚ.

Slovensko sa zaraďuje medzi **najlesnatejšie** krajiny EÚ. Trend vo výmere lesov je sice hodnotený ako rastúci, na druhej strane je však na základe satelitných snímok dokumentovaný pokles zalesneného územia. Zdravotný stav lesov je dlhodobovo považovaný za nepriaznivý, nachádza sa pod celoeurópskym priemerom.

Zachovávať hodnotu výrobkov a materiálov čo najdlhšie, minimalizovať odpad a využívať nové zdroje, to sú hlavné ciele prechodu na tzv. **obehové hospodárstvo**. **Tretím najväčším environmentálnym problémom** na Slovensku je **odpadové hospodárstvo**. Dlhodobovo pretrvávajú **vysoká miera skládkovania a nízka miera recyklácie odpadov** vrátane komunálnych odpadov. Miera recyklácie odpadov je jednou z najnižších v rámci krajín EÚ, aj keď v porovnaní s krajinami EÚ je produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa nízka a je pod priemernou úrovňou EÚ. Slovensku hrozí, že nespĺní ciele stanovené pre rok 2020 v oblasti recyklácie komunálneho odpadu.

Hodnotenie vývoja jednotlivých indikátorov

Ikona	Vysvetlenie hodnotenia
	Pozitívny vývoj. Prevažujú trendy zlepšenia.
	Variabilný vývoj. Naznačuje nejednoznačný trend, bez výraznejších zmien v priaznivom či nepriaznivom smere.
	Nepriaznivý vývoj. Prevažujú trendy zhoršenia.

Hodnotenie stavu jednotlivých indikátorov

Ikona	Vysvetlenie hodnotenia
	Vyhovujúci stav. Plnenie limitných hodnôt a cieľov, resp. len minimálne odchýlky od nich.
	Stav, ktorému nemožno jednoznačne priradiť hodnotenie vyhovujúci, resp. nevyhovujúci. Je to napríklad z dôvodu, že pre jeho hodnotenie nie sú stanovené ciele alebo limity, resp. jeho zhodnotenie nie je jednoznačné.
	Nevyhovujúci stav. V prevažnej miere prekračovanie limitných hodnôt, neplnenie stanovených cieľov, resp. ohrozenie splnenia cieľov stanovených pre budúce obdobia.

Ovzdušie

Emisie znečisťujúcich látok

Zmena od roku 2005		Klesajúci trend u väčšiny sledovaných látok a celkový vývoj je možné považovať za pozitívny.
Posledná medziročná zmena		V roku 2017 v porovnaní s rokom 2016 došlo k poklesu emisií NO _x a CO a tiež v prípade emisií PM ₁₀ a PM _{2,5} a emisie SO ₂ len mierne vzrástli. V roku 2017 medziročne mierne stúpili emisie Cd, Hg a Pb, rovnako v prípade emisií PCDD/PCDF, PCB a PAH bol zaznamenaný nárast.
Stav (2017)		SR plní záväzky vyplývajúce z príslušných medzinárodných dohôd o emisiách znečisťujúcich látok.

Kvalita ovzdušia		
Zmena od roku 2005		Positívny trend vo vývoji aj napriek jeho mierne kolísavému priebehu.
Posledná medziročná zmena		Oproti predchádzajúcemu roku bolo zaznamenané zníženie prekročení limitných a cieľových hodnôt.
Stav (2018)		Prekročenie povolených hodnôt vo vzťahu k ochrane ľudského zdravia pre NO ₂ , PM ₁₀ , BaP a prízemný ozón. Bolo tiež zaznamenané prekročenie povolených hodnôt pre prízemný ozón vo vzťahu k ochrane vegetácie a lesov.

Voda

Využívanie vôd z pohľadu zachovania vodných zdrojov

Zmena od roku 2005		Pokles odberov povrchovej a podzemnej vody.
Posledná medziročná zmena		Mierny nárast odberov povrchovej a podzemnej vody.
Stav (2018)		Percento celkových odberov z odtoku z územia SR dosiahlo 6,5 % a podiel využívaných podzemných vôd z celkových dokumentovaných využiteľných množstiev podzemných vôd dosiahol 13,93 %. Hoci pozitívny bilančný stav podzemných vôd je priaznivý z pohľadu životného prostredia, ďalšie znižovanie odberov podzemných vôd však už nie je vhodné z pohľadu zdravia a životnej úrovne obyvateľov SR.

Kvalita povrchových vôd

Zmena od roku 2005		Významný pokles podielu monitorovacích miest, v ktorých neboli dosiahnuté požiadavky na kvalitu vody. V hodnotení stavu vodných útvarov, realizovaného od roku 2007, bol zaznamenaný mierny pokles podielu počtu vodných útvarov v lepšom ako priemernom ekologickom stave a mierny nárast podielu počtu vodných útvarov v dobrom chemickom stave.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k nárastu počtu monitorovacích miest, v ktorých neboli dosiahnuté požiadavky na kvalitu vody.
Stav (2018)		Vo väčšine monitorovacích miest neboli dosiahnuté požiadavky na kvalitu vody. Pretrvávalo prekročenie limitných hodnôt v jednotlivých skupinách ukazovateľov, ako aj prioritných látok a niektorých ďalších látok hodnotených pre dodržanie environmentálnej normy kvality.

Kvalita podzemných vôd

Zmena od roku 2005		Pokles podielu analýz nevyhovujúcich požiadavkám na kvalitu vody. V hodnotení chemického stavu útvarov podzemnej vody, realizovaného od roku 2007, bolo zaznamenané zníženie počtu útvarov podzemnej vody v zlom stave o 2 útvary.
Posledná medziročná zmena		Medziročne nedošlo k významným zmenám v podiele analýz podzemných vôd nevyhovujúcim požiadavkám na kvalitu pitnej vody.
Stav (2018)		Vo väčšine monitorovacích objektov monitorovacej siete podzemnej vody bola prekročená limitná hodnota kvality pitnej vody aspoň jedného ukazovateľa. Limitné hodnoty boli najčastejšie prekračované v ukazovateľoch: Mn, Fe _{celk.} a Fe ²⁺ , čo poukazuje na pretrvávajúci nepriaznivý stav oxidačno-redukčných podmienok.

Odpadové vody		
Zmena od roku 2005		Pokračoval pokles objemu vypúšťaných odpadových vôd, pokles zaznamenala aj produkcia organického znečistenia. Zvýšil sa počet obyvateľov napojených na verejné kanalizácie.
Posledná medzoročná zmena		Medzoročne došlo k miernemu poklesu objemu odpadových vôd, počet obyvateľov napojených na verejné kanalizácie tiež mierne narástol.
Stav (2018)		Problémom zostáva nízke napojenie obyvateľstva na kanalizáciu (68,40 %).
Kvalita pitnej vody		
Zmena od roku 2005		Positívny vývoj a stav kvality pitnej vody.
Posledná medzoročná zmena		Podiel analýz pitnej vody vyhovujúcich hygienickým limitom sa zvýšil.
Stav (2018)		Kvalita pitnej vody je dlhodobo na vysokej úrovni. Hygienickým limitom vyhovuje 99,75 % analýz pitnej vody.
Horniny		
Geologické hazardy		
Zmena od roku 2006		V dôsledku dlhotrvajúcich a extrémnych zrážok narastá počet mimoriadnych udalostí, ktoré majú negatívny vplyv na život a zdravie obyvateľov a ich majetok. Najväčšiu hrozbu predstavujú opakujúce sa havarijné zosuvy.
Posledná medzoročná zmena		Medzoročne došlo k nepatrným zmenám stabilizačných pomerov územia.
Stav (2018)		Na viac ako 5 % územia SR sú zaznamenané svahové deformácie. V roku 2018 pribudlo 9 nových svahových deformácií.
Pôda		
Využívanie územia		
Zmena od roku 2005		Najväčšie zmeny vo využívaní pozemkov zaznamenal nárast zastavaných plôch a nádvorí, hlavne na úkor poľnohospodárskej pôdy. Pokračoval miernejší trend nárastu lesných pozemkov.
Posledná medzoročná zmena		Medzoročne došlo opätovne k poklesu výmery poľnohospodárskej pôdy a k nárastu lesných pozemkov a zastavaných plôch a nádvorí.
Stav (2018)		SR má v rámci svojej štruktúry územia podľa charakteru využitia dostatok poľnohospodárskej pôdy pre zabezpečovanie nárokov obyvateľstva v súvislosti s produkciou potravín.
Kontaminácia pôd		
Zmena od roku 2005		Vývoj kontaminácie pôd je veľmi pozvoľný, bez výrazných zmien. Pôdy, ktoré boli kontaminované v minulosti, sú kontaminované aj v súčasnosti.
Posledná medzoročná zmena	—	V roku 2018 boli analyzované len vybrané lokality, v ktorých po vyhodnotení 4. odberového cyklu (rok odberu 2007) bola stanovená kontaminácia aspoň jedným kontaminantom.
Stav (2018)		Takmer 99 % poľnohospodárskeho pôdneho fondu je hygienicky vyhovujúcich. Zostávajúca časť kontaminovanej pôdy je viazaná prevažne na oblasti priemyselnej činnosti a na oblasti vplyvu tzv. geochemických anomálií – horské a podhorské oblasti.

Pôdna reakcia		
Zmena od roku 2005		Aj keď sa zastúpenie pôd so slabo kyslou pôdnou reakciou znížilo, zastúpenie pôd s kyslou pôdnou reakciou sa zvýšilo.
Posledná medzoročná zmena		Nadálej dochádza k nárastu zastúpenia poľnohospodárskych pôd s kyslou pôdnou reakciou.
Stav (2018)		Takmer 60 % poľnohospodárskych pôd vykazuje slabo kyslú alebo kyslú pôdnu reakciu.
Erózia pôdy		
Zmena od roku 2005		Od roku 2005 až po súčasný stav mala potenciálna vodná a vetrová erózia klesajúci priebeh.
Posledná medzoročná zmena		Medzoročne došlo k zníženiu výmery pôdy ohrozenej potenciálnou vodnou a vetrovou eróziou.
Stav (2018)		Vodnou eróziou je potenciálne ohrozených 38,5 % a vetrovou 5,5 % poľnohospodárskych pôd.
Biodiverzita		
Stav druhov a biotopov európskeho významu		
Zmena od roku 2005		V porovnaní s 1. (2004 – 2006) a 2. (2007 – 2012) reportovacím obdobím došlo v 3. reportovacom období (2013 – 2018) k výraznejšiemu zlepšeniu poznatkov, v skutočnosti je však ich stav viac-menej rovnaký (nedostatočné opatrenia).
Posledná medzoročná zmena		Stav druhov a biotopov európskeho významu sa podľa zápisov z KIMS zlepšil len minimálne.
Stav (2018)		Stav druhov a biotopov európskeho významu do veľkej miery nie je priaznivý a dosiahnutie cieľa do roku 2020 ohľadne jeho výrazného a merateľného zlepšenia je stále vzdialené.
Stav a vývoj národnej sústavy chránených území a európskej sústavy Natura 2000		
Zmena od roku 2005		Mierne sa zvýšil podiel tzv. MCHÚ a naštartovalo sa budovanie európskej sústavy Natura 2000.
Posledná medzoročná zmena		Medzoročne sa výmera národnej sústavy CHÚ nezmenila. Boli pripravované, spracované a schvaľované ďalšie dokumenty (starostlivosti) o osobitne chránené časti prírody a krajiny. Účinnosť nadobudlo opatrenie o doplnku národného zoznamu ÚEV (druhá aktualizácia – tzv. C etapa), čím sa zvýšil ich celkový počet o 169 lokalít.
Stav (2018)		Napriek vysokému podielu výmery CHÚ možno pozorovať v rámci národnej sústavy mnohé nedostatky (reprezentatívnosť, stav ohrozenosti, definovanie cieľového stavu ochrany, realizácia programov starostlivosti o tzv. MCHÚ). Európska sústava Natura 2000 je z veľkej časti už dobudovaná, avšak proces vyhlasovania ÚEV, ako aj prípravy programov starostlivosti je príliš pomalý.
Zmena klímy		
Emisie skleníkových plynov		
Zmena od roku 2005		Pokleslo množstvo emisií skleníkových plynov a produktivita CO ₂ narástla. Keďže emisie CO ₂ klesajú, zatiaľ čo hrubý domáci produkt rastie, môžeme hovoriť o absolútnom decouplingu, čo predstavuje pozitívny trend.
Posledná medzoročná zmena		Emisie skleníkových plynov síce medzoročne vzrástli, avšak len veľmi mierne a z krátkodobého hľadiska je trend pomerne stabilný.
Stav (2017)		SR plní záväzky vyplývajúce z príslušných medzinárodných dohovorov týkajúcich sa emisií skleníkových plynov.

Vývoj zmeny klímy		
Zmena od roku 2005		Zaznamenaný bol nárast negatívnych prejavov zmeny klímy.
Posledná medziročná zmena		Pokračovali negatívne prejavy zmeny klímy (výrazná premenlivosť počasia, nadpriemerná ročná teplota, extrémne lokálne zrážky).
Stav (2018)		Posledný rok bol z hľadiska negatívnych prejavov zmeny klímy veľmi výrazný.
Ťažba nerastných surovín		
Vývoj ťažby nerastných surovín		
Zmena od roku 2005		U väčšiny ťažených surovín objem ťažby nedosiahol stav z roku 2005, čo z hľadiska využívania prírodných zdrojov a vplyvov na životné prostredie spojených s ťažbou možno hodnotiť pozitívne.
Posledná medziročná zmena		V roku 2018 došlo v porovnaní s predchádzajúcim rokom k miernemu nárastu dobývania surovín na povrchu a k miernemu poklesu pri hlbinnom dobývaní.
Stav (2018)		Podiel ťažby nerastných surovín na ich zásobách zatiaľ neindikuje problém s ich vyčerpatelnosťou.
Energetika		
Hrubá domáca spotreba energie (HDS)		
Zmena od roku 2005		Od roku 2005 zaznamenaný pokles HDS.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k nárastu HDS.
Stav (2017)		Predpokladá sa dosiahnutie cieľa energetickej efektívnosti vyjadreného v absolútnej hodnote primárnej spotreby energie za predpokladu realizácie investícií do opatrení energetickej efektívnosti na strane premeny, prenosu a distribúcie energie a značnej aktivity súkromného sektora.
Výroba elektriny		
Zmena od roku 2005		V období rokov 2005 – 2018 došlo k poklesu výroby elektriny.
Posledná medziročná zmena		Medziročne klesla výroba elektriny.
Stav (2018)		Zásobovanie elektrinou v SR bolo v roku 2018 spoľahlivé. SR má nízkouhlíkový mix zdrojov elektriny, podiel bezuhlíkovej výroby elektriny sa pohyboval na úrovni 80 %.
Konečná energetická spotreba		
Zmena od roku 2005		Pokles konečnej energetickej spotreby.
Posledná medziročná zmena		Výrazný medziročný nárast konečnej energetickej spotreby.
Stav (2017)		Predpokladá sa dosiahnutie cieľa úspor energie do roku 2020 iba vo výške 84 % z celkového národného indikatívneho cieľa úspor energie v KES, definovaného v Akčnom pláne energetickej efektívnosti 2014 – 2020.
Energetická náročnosť		
Zmena od roku 2005		Výrazný pokles energetickej náročnosti hospodárstva.
Posledná medziročná zmena		Došlo k medziročnému nárastu energetickej náročnosti hospodárstva.
Stav (2017)		Napriek pozitívnemu vývoju pretrváva vysoká energetická náročnosť hospodárstva.

Obnoviteľné zdroje energie (OZE)		
Zmena od roku 2005		Nárast podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe.
Posledná medziročná zmena		Medziročný pokles podielu OZE.
Stav (2017)		Dosiahnutie záväzného cieľa pre podiel energie z OZE v roku 2020 nie je pri súčasnom trende zaručené.
Emisie skleníkových plynov z energetiky		
Zmena od roku 2005		Pokles emisií skleníkových plynov.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k nárastu emisií skleníkových plynov z energetiky.
Stav (2017)		Emisie skleníkových plynov z energetiky boli v roku 2017 jedny z najnižších od roku 1990.
Emisie znečisťujúcich látok z energetiky		
Zmena od roku 2005		Pozitívny trend bol dosiahnutý pri emisiách všetkých sledovaných znečisťujúcich látok – SO ₂ , NO _x , CO, PM ₁₀ , PM _{2,5} a NMVOC. Naopak, emisie POPs okrem emisií PAH stúpli (PCDD/PCDF, PCB). Z ťažkých kovov bol nárast pri Cd, emisie Pb a Hg klesli.
Posledná medziročná zmena		Pokles emisií všetkých sledovaných znečisťujúcich látok, nárast emisií všetkých POPs, ako aj ťažkých kovov – Cd, Pb a Hg.
Stav (2017)		Najvýznamnejší podiel energetiky na celkových emisiách je u SO ₂ , NO _x , POPs a ťažkých kovov.
Poľnohospodárstvo		
Výmera poľnohospodárskej pôdy		
Zmena od roku 2005		Od roku 2005 došlo k poklesu výmery všetkých druhov poľnohospodárskych pozemkov.
Posledná medziročná zmena		Oproti roku 2017 bol opätovne zaznamenaný úbytok výmery poľnohospodárskej pôdy.
Stav (2018)		Rozloha poľnohospodárskej pôdy číni 48,5 % z celkovej rozlohy územia SR.
Spotreba priemyselných hnojív a pesticídov		
Zmena od roku 2005		Od roku 2005 došlo k zvýšeniu spotreby priemyselných hnojív a pesticídov.
Posledná medziročná zmena		Medziročne sa spotreba priemyselných hnojív a pesticídov zvýšila.
Stav (2018)		Do poľnohospodárskej pôdy sa aplikovalo 5 403,5 t pesticídov. Spotreba priemyselných hnojív predstavovala 102,4 kg čistých živín na hektár pôdy.
Náročnosť poľnohospodárstva na vodné zdroje		
Zmena od roku 2005		Medzi rokmi 2005 – 2018 došlo k nárastu odberu povrchovej a k poklesu odberu podzemnej vody.
Posledná medziročná zmena		Medziročne sa znížil odber povrchovej aj podzemnej vody v poľnohospodárstve.
Stav (2018)		Podiel povrchovej a podzemnej vody využívanej v poľnohospodárstve v porovnaní s celkovými odbermi vody je zanedbateľný.

Bilancia dusíka v poľnohospodárskych pôdach

Zmena od roku 2005		Medzi rokmi 2000 až 2006 bilancia dusíka v poľnohospodárskych pôdach bola väčšinou vyrovnaná. Po roku 2007 začala jej hodnota stúpať a zaznamenala kladnú bilanciu.
Posledná medzoročná zmena		Medzoročne došlo k nárastu kladnej bilancii dusíka v poľnohospodárskych pôdach.
Stav (2018)		V poľnohospodárskych pôdach je bilančný prebytok dusíka, ktorý je nežiaduci z hľadiska optimálnej výživy rastlín a ochrany životného prostredia.

Emisie skleníkových plynov a emisie amoniaku z poľnohospodárstva

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 sa mierne zvýšilo množstvo emisií skleníkových plynov a kleslo množstvo emisií amoniaku z poľnohospodárstva.
Posledná medzoročná zmena		Medzoročne došlo k poklesu emisií skleníkových plynov a amoniaku z poľnohospodárstva.
Stav (2017)		Poľnohospodárstvo sa podieľa 6 % na emisiách všetkých skleníkových plynov v SR a zároveň je najväčším producentom emisií amoniaku.

Doprava

Výkony dopravy

Zmena od roku 2005		Nárast prepravných výkonov nákladnej dopravy, hlavne cestnej dopravy. Pokles prepravných výkonov v osobnej doprave.
Posledná medzoročná zmena		Prepravné výkony zaznamenali mierny medzoročný nárast vo všetkých druhoch osobnej dopravy. V nákladnej doprave došlo k nárastu prepravných výkonov v cestnej a železničnej doprave.
Stav (2018)		Pretrváva vysoký podiel cestnej dopravy na výkonoch osobnej i nákladnej dopravy, ako aj vysoký podiel individuálnej prepravy osôb.

Emisie skleníkových plynov

Zmena od roku 2005		Pokles zaznamenali emisie CH ₄ , nárast zaznamenali emisie N ₂ O a CO ₂ .
Posledná medzoročná zmena		Emisie skleníkových plynov zaznamenali mierny medzoročný nárast okrem emisií CH ₄ .
Stav (2017)		Nedari sa stabilizovať rast emisií skleníkových plynov z dopravy, relatívny podiel emisií z dopravy sa stále zvyšuje.

Emisie znečisťujúcich látok

Zmena od roku 2005		Emisie základných znečisťujúcich látok poklesli s minimálnymi medzoročnými výkyvmi.
Posledná medzoročná zmena		Emisie základných znečisťujúcich látok zaznamenali medzoročný pokles okrem emisií NO _x , PM _{2,5} a PM ₁₀ , ktoré narástli. U emisií ťažkých kovov došlo k poklesu.
Stav (2017)		Najvýznamnejší podiel dopravy je u emisií NO _x (približne 46 %), ťažkých kovov (približne 5 %), CO (15 %), emisií tuhých častíc PM (približne 9 %). Podiel ostatných znečisťujúcich látok je nižší.

Lesné hospodárstvo

Zdravotný stav lesov

Zmena od roku 2005		Zdravotný stav lesov indikovaný defoliáciou sa s občasnými výkyvmi stále zhoršoval, s kulmináciou v roku 2014 za celé sledované obdobie.
Posledná medzoročná zmena		Medzoročne došlo k zhoršeniu zdravotného stavu lesov.

SÚHRNNÉ HODNOTENIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Stav (2018)		Zdravotný stav lesov Slovenska možno stále považovať za nepriaznivý, pričom je naďalej horší ako celoeurópsky priemer.
Zásoby dreva a uhlíka v lesných ekosystémoch		
Zmena od roku 2005		Zásoba dreva a uhlíka viazaného v lesoch dlhodobo rástla.
Posledná medziročná zmena		Došlo k ďalšiemu miernemu nárastu zásoby dreva a uhlíka viazaného v lesoch.
Stav (2018)		Zásoby dreva a uhlíka v lesných ekosystémoch sú pomerne vysoké.
Využívanie lesov		
Zmena od roku 2005		Od roku 2005 podiel ťažby dreva na celkovom bežnom prírastku (využívanie lesov) mierne klesol, hospodárenie je stále udržateľné, no stále je možné konštatovať jeho vysoké hodnoty.
Posledná medziročná zmena		Podiel ťažby dreva na celkovom bežnom prírastku (CBP) medziročne vzrástol.
Stav (2018)		Využívanie lesov je možné hodnotiť stále ako udržateľné, podiel ťažby na CBP však dosahuje vysokú hodnotu.
Drevinové zloženie a prirodzená obnova lesných porastov		
Zmena od roku 2005		Vývoj v drevinovom zložení lesov, resp. v podiele prirodzenej obnovy lesných porastov je priaznivý.
Posledná medziročná zmena		Ďalšie zlepšenie drevinového zloženia lesov, ako aj pozitívny nárast podielu prirodzenej obnovy lesných porastov.
Stav (2018)		V lesoch SR prevláda všeobecne priaznivá a pestrá druhová štruktúra. Podiel prirodzenej obnovy sa približuje úrovni lesnícky vyspelých, porovnateľných štátov.
Rekreácia a cestovný ruch		
Smerovanie cestovného ruchu vo vzťahu k životnému prostrediu		
Zmena od roku 2005		Nejednoznačné trendy smerovania a vývoja cestovného ruchu vo vzťahu k životnému prostrediu.
Posledná medziročná zmena		Evidencia pozitívnych (nárast celkového počtu prenocovaní), ale aj negatívnych trendov smerovania cestovného ruchu (napr. vysoký podiel jednoduchového turizmu pri zahraničných návštevníkoch) vo vzťahu k životnému prostrediu.
Stav (2018)		Od roku 2005 bol v roku 2018 zaznamenaný najvyšší celkový počet prenocovaní. Priemerný počet prenocovaní stagnuje.
Návštevnosť jaskýň		
Zmena od roku 2005		Návštevnosť jaskýň poklesla, počet informačných stredísk v chránených územiach je nedostatočný.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k poklesu počtu návštevníkov jaskýň.
Stav (2018)		V roku 2018 navštívilo sprístupnené jaskyne v správe SSJ viac ako 630 000 návštevníkov.
Erózia, ohrozenie MCHÚ a počet stanovísk		
Zmena od roku 2005		Evidovaný nárast erózie, ohrozenia tzv. MCHÚ aj počtu stanovísk ŠOP SR z dôvodu cestovného ruchu.
Posledná medziročná zmena		Medziročne zaznamenaný mierny nárast erózie na cyklotrasách a turistických značených chodníkoch v niektorých územiach. Mierny nárast ohrozenia tzv. MCHÚ a pokles počtu stanovísk z dôvodu cestovného ruchu.

Stav (2018) Výskyt eróziou postihnutých turisticky značených chodníkov a cykloturistických trás na územiach národných parkov.

Environmentálna ekonomika

Náklady podnikov a obcí na ochranu životného prostredia

Zmena od roku 2005 Náklady na ochranu životného prostredia napriek kolísavému charakteru zaznamenali nárast.

Posledná medzročná zmena Medzročne došlo k výraznejšiemu nárastu nákladov na ochranu životného prostredia.

Stav (2018) Za sledované obdobie od roku 2000 výška nákladov v roku 2018 bola v poradí druhá najvyššia. V porovnaní s predchádzajúcim rokom nárast predstavoval takmer 25 %.

Materiálové toky

Produktivita zdrojov

Zmena od roku 2005 Od roku 2005 došlo k nárastu produktivity zdrojov.

Posledná medzročná zmena V porovnaní s predchádzajúcim rokom pokračoval trend rastu produktivity zdrojov.

Stav (2017) Aj napriek zaznamenanému rastu pretrvávajú nízka produktivita zdrojov v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ.

Odpady

Celková produkcia odpadov

Zmena od roku 2005 Celková produkcia odpadov napriek výkyvom v jednotlivých rokoch zostala zhruba na rovnakej úrovni.

Posledná medzročná zmena Medzročne došlo k nárastu vzniku odpadov.

Stav (2018) Množstvom vyprodukovaných odpadov v prepočte na obyvateľa je SR pod priemerom krajín EÚ.

Produkcija a nakladanie s komunálnymi odpadmi

Zmena od roku 2005 Nárast množstva vyprodukovaných komunálnych odpadov. Pretrvával vysoký podiel skládkovania a nízky podiel recyklácie.

Posledná medzročná zmena Medzročne došlo k nárastu množstva komunálnych odpadov. Celkový objem skládkovaných komunálnych odpadov poklesol len veľmi mierne.

Stav (2018) Napriek tomu, že podielom objemu komunálneho odpadu v prepočte na obyvateľa je SR pod priemerom EÚ, pretrvávajú nepriaznivý stav v nakladaní s ním (vysoký podiel skládkovania a nízky podiel recyklácie).

Odpady z obalov

Zmena od roku 2010 Napriek nárastu celkového množstva vzniknutých odpadov z obalov miera recyklácie a zhodnotenia odpadov z obalov narástla.

Posledná medzročná zmena Mierny pokles miery zhodnotenia odpadov z obalov.

Stav (2017) Materiálovo zhodnotených bolo 65,68 % odpadov z obalov. Ciele stanovené pre odpady z obalov sa priebežne plnia.